

I. A hallássérülés, hallássérültek fogalma

A hallássérülés a különböző mértékű és jellegű halláscsökkenés gyűjtőfogalmaként használatos. A hallószerv organikus illetve funkcionális elváltozását jelenti, mely állapot valamely betegség, sérülés, fejlődési rendellenesség következménye.

A hallássérülés fogalma két fő részre, a nagyothallásra és a siketségre, illetve a köztük húzódó átmeneti sávra, a hallásmaradványos állapotra osztható.

Az emberi fül meghatározott magasságú és hangerejű levegőrezgéseket képes hangként felfogni. Az ún. hallásküszöb azoknak a hangoknak az érzékelését jelenti, amelyeket még éppen meghallunk. Hallássérülés esetén a hallásküszöb megemelkedik. Ennek regisztrálása audiogrammal történik. Két szempontból jellemezhető a hallás: a még éppen meghallott hangerő és a meghallott hangmagasság vonatkozásában. A hangerő mértékegysége a decibel, jele: dB. Az emberi fül 20-20000 Hz közötti hangrezgések felfogására képes. (A hangmagasság a rezgésszámtól függ, mértékegysége a Hertz /Hz/.)

Ép hallású az, akinek hallási ingerküszöbe megfelel a teljesen ép hallású fiatal (átlag 18-20 éves) egyének ingerküszöbe 0 dB-lel jelzett átlagértékeinek. Ez a hallás kiterjed a hallható hangok teljes tartományára, vagyis a 20 és a 20 000 Hz frekvenciájú hangok területére. Műszeres hallásvizsgálatot audiológiai állomáson végeznek, audiométerrel. A vizsgálat során megkeresik minden frekvencián (125Hz-8000Hz) azt a legkisebb intenzitású hangot, amelyet éppen meghall a páciens. A hallásvizsgálat eredményét az audiogramon rögzítik.

Az 0 dB-től - pozitív számok felé - eltérő legkisebb értéket orvosi szempontból már halláscsökkenésként értékelik. Ha az ember hallószerve valamilyen betegség, kórfolyamat következtében annyira károsodik, hogy korlátozottan lesz képes a – főleg a beszédfrekvencia spektrumát alkotó – hangingerek felvételére, illetve ezen hangingerek felvételének képessége súlyos fokban károsodik, hallási fogyatékoság alakul ki.

Míg a hallássérülés orvosi értelemben egy tág fogalom, szűkebb terjedelmű gyógypedagógiai-pedagógiai fogalomként értelmezve egy olyan hallási rendellenesség, ahol a sérülés időpontja, mértéke, minősége miatt a beszédbeli kommunikáció spontán kialakulása, zavartalan fejlődése vagy folytatása lehetetlen, és a sérült egyén gyógypedagógiai (re)habilitációra szorul.

A fentiek értelmében tehát eltér egymástól a hallássérülések orvosi és pedagógiai kategorizálása. Az orvosi jellegű csoportosítás esetén csupán a mennyiségi szempontok

elsődleges figyelembevételével sorolja csoportba a hallássérülteket. A hallássérülés fokozatai eszerint a következők lehetnek.

II. A hallássérültek csoportosítása

1) A hallásveszteség foka, mértéke, típusa szerint:

- Nagyothallók, akiknek a hallásvesztesége 20-90 dB a beszédfrekvenciában.
- Siketség határán lévő nagyothallók, akiknek 90-110 dB a hallásvesztesége a beszédfrekvenciákon.
- Siketek, akiknél 110 dB a hallásveszteség a beszédfrekvenciákon.

A korai életkorban megkezdett fejlesztés, a megfelelő hallókészülékes ellátás és a személyi adottságok függvénye (értelem, beszéd, tanulékonyosság, stb.), hogy a gyermekekre, fiatalra a nagyothalló vagy a siket típusú fejlődésmenet a jellemző.

2) A hallásveszteség fellépésének időpontja szerint:

- Prelinguális, vagyis a beszéd, a nyelv megtanulása előtti időszakban fellépő hallássérülés.
- Posztlinguális, vagyis a beszéd, a nyelv megtanulása utáni időszakban fellépő hallássérülés.

3) A hallásküszöb, a beszéd-, nyelvi megértés nehézségei és speciális fejlesztési szükségletek szerint:

Hallásküszöb	A beszéd-, nyelvprodukción/megértés nehézségei	Speciális fejlesztési szükségletek
25-40 dB	Enyhe fokú nagyothallás Csekély veszteség. A halk vagy távoli beszéd megértésében lehetnek problémái. Iskolai helyzetekben általában nincsenek gondjai.	40 dB-t megközelítő veszteségnél már felmerülhet a hallókészülék szükségessége. Ügyelni kell a szókinccs alakulására. Szükség van a megfelelő ültetésre és világitásra.
41-60 dB	Közepes fokú nagyothallás Enyhe veszteség. Középről érti a társalgó beszédet. Ha az osztályban halkán beszélnek, vagy nem látja a beszélőket, a beszélgetés 50%-át nem tudja követni. Lehetséges a szűkebb	Kedvező lehet a hallókészülék-használat és a hallásnevelés. Megfelelő ültetés, és különösen az alsó tagozaton integrációs utazótanár segítségével. Odafigyelés a szókinccsre és az olvasásra. Szükség esetén

	szókincs, és felléphetnek beszédhibák. Szüksége van szájról olvasásra.	logopédiai ellátás vagy gyógypedagógiai szakvélemény szükséges lehet.
60-80 dB	Súlyos fokú nagyothallás Csak a hangos társalgást érti. Csoportos beszélgetésnél fokozódnak a gondjai. Valószínű a gyengébb beszédérthetőség. Valószínű az expresszív és receptív nyelvi zavar. Feltehető a korlátozott szókincs.	Integráltan valószínűleg folyamatos utazótanári ellátásra van szükség vagy a nagyothallók speciális osztályára. A nyelvi nehézségek, a szókincsbővítés és –használat, az olvasás, fogalmazás, nyelvtan stb. terén fejlesztésre van szüksége. Jól hasznosítja a hallókészüléket és hallásnevelést. Szurdopedagógiai fejlesztés.
81-95 dB	Súlyos fokú hallássérülés Kb. 40 cm-ről meghallja az erős hangokat. A környezeti zajokat felismerheti. A magánhangzókat és a mássalhangzókat egy részét differenciálhatja. A beszéd és a nyelv valószínűleg sérül vagy torzul. Ha a veszteség az első életévig jelentkezik, nem indul be magától a beszédfejlődés.	Teljes, ill. részleges integráció vagy speciális iskolai elhelyezés merül fel. Speciális fejlesztő program a nyelvi készségek, fogalmak, beszéd fejlesztésére. Gyógypedagógusra feltétlenül szükség van. A hallókészülékre és hallásfejlesztésre nagy szükség van.
95 dB vagy több	Átmenet a nagyothallás és a siketség között Siketség Igen súlyos veszteség. Egyes erős hangokat meghallhat, de inkább a vibrációt, mint a hangokat érzékeli. Elsődlegesen vizuális a kommunikáció során. A beszéd- és nyelvfejlődés	A speciális iskolai elhelyezésen túl az integráció is lehetséges jó értelemnél. Speciális fejlesztő program szükséges. Hallásnevelés szükséges.

	valószínűleg sérül. Ha a hallásvesztés prelingvális, elmarad a spontán beszédfejlődés.	

Források:

- Szakmai tantervi adaptáció a 34 523 02 számítógép-szerelő, karbantartó szakképesítés speciális szakiskolában történő oktatásához hallássérültek (sh) számára, (https://www.nive.hu//Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Szakkepzesi_kerettantervek_2016/DL.php?f=Szamitogep-szerelo_karbantarto_SNI_SH_34_523_02.docx; 2017-11-30.)